

Джак Фини

Третото равнище

Директорите на железопътните служби с клонове „Ню-Йорк Сентрал“, „Ню-Йорк“, „Ню Хейвън“ и „Хартфорд“ ще се закълнат, сложили ръка върху купчините с разписания, че има само две равнища. Но аз твърдя, че равнищата са три, защото лично съм бил на третото равнище на гара Гранд Сентрал. Не се безпокойте, направих каквото трябваше и между другото дори разговарях с мой приятел психиатър. Разказах му за третото равнище на гара Гранд Сентрал и той ми обясни, че това било чувството за реалност по време на сън. Психиатърът също така ми каза, че съм нещастен. Думите му направо вбесиха жена ми, но той обясни, че нашето време било пълно с несигурност, страх, войни, притеснения и тям подобни и че аз просто бягам от действителността. Е, по дяволите, та кой не бяга? Между познатите ми няма нито един, който да не бяга, но въпреки това никой не е отишъл да се скита по третото равнище на гара Гранд Сентрал.

„Но тъкмо там е работата!“, каза той и всичките ми приятели се съгласиха с него. Твърдяха, че имало предпоставки да бъде така. Например това, че събирам марки. И това било „временно убежище от действителността“. Може и да са прави, обаче дядо ми не е имал нужда от какво „Убежище от действителността“ – по негово време, доколкото съм чувал, всичко е било хубаво и спокойно, а тъкмо той е сложил началото на колекцията ми. А самата колекция е доста добра – има карета от почти всички издадени марки, с печати от първия ден и тъй нататък. По-ложително ви е известно, че и президентът Рузвелт е събирал марки.

Както и да е. Ето какво се случи на Гранд Сентрал. Една вечер миналото лято се задържах до късно в работата си. Бързах да се прибера в крайния квартал, където е жилището ми, затова реших да взема метрото от Гранд Сентрал, понеже е по-бързо от автобуса.

Да си кажа право, нямам представа защо това трябваше да се случи тъкмо с мене. Аз съм най-обикновен човек, казвам се Чарли, трийсет и една годишен съм и бях облечен в светлокафяв габардинен костюм, на главата с панамена шапка с лента, както беше модата. Разминах се с поне десетина души, които изглеждаха точно като мене. При това не правех опит да избягам от каквото и да е, просто исках да се прибера у дома при Луиза, жена ми.

Влязох в Гранд Сентрал откъм авеню „Вандърбилт“ и слязох по стълбището до първа площадка, откъдето се вземат влаковете като „Двайсети век“. После слязох по още едно стълбище до втората

площадка, откъдето тръгват влаковете за предградията. Пъгнах се под една арка, откъдето се минава за платформите, и се загубих. Не е трудно да се загуби човек. Влизал съм и съм излизал от Гранд Централ стотици пъти, но винаги попадам на нови, непознати врати, стълби и коридори. Веднъж се вмъкнах в някакъв тунел, дълъг поне два километра, и излязох във фоайето на хотел „Рузвелт“. Друг път излязох на три пресечки от гарата в някакво учреждение на Четирийсет и трета улица.

Понякога си мисля, че Гранд Централ расте като дърво, което вмес- то корени пуска нови коридори и стълбища. Може би и в този миг под града си пробива път нов дълъг тунел, за който никой не подозира, и се насочва към площад „Таймс“, докато друг тунел пък е тръгнал за Сентрал Парк. А може би... понеже толкова много хора години наред са използвали Гранд Централ като изход, като път за бягство, може би тъкмо по тези причини тунелът, в който влязох беше... Но аз въобще не казах на моя приятел психиатър какво ми хрумна по този въпрос.

Коридорът, по който тръгнах, започна да извира наляво под лек наклон и аз реших, че съм сбъркал, но продължих да вървя напред. Вече чувах само глухото кънтене от стъпките си и не срещнах жива душа. После чух някъде напред онзи глух рев, който означава широко пространство, където разговарят хора. Тунелът рязко зави наляво. Слязох по няколко стъпала и се озовах на трето равнище на гара Гранд Централ. Само за миг помислих, че съм излязъл на второто равнище, но видях, че платформата е по-малка, че има по-малко на брой билетни каси и входове към влаковете и че информационната будка в средата е дървена и има странен вид. Човекът в будката имаше на главата си зелена козирка и дълги черни ръкавели на ръцете. Осветлението беше слабо и лампите сякаш примигваха. След малко разбрах причината: бяха открити газови фенери.

По платформата имаше месингови плювалници, а някъде далече поблесна нещо и привлече погледа ми: един човек извади от горното джобче на самото си часовник, за да се осведоми за времето. Часовникът беше златен. Човекът повдигна капачето, погледна циферблата и се намръщи. На главата си имаше мръсна шапка, облечен беше с черен двуредов костюм с мънички ревери на самото и имаше големи засукани мустаци. Тогава се огледах и забелязах, че всички на гарата са облечени горе-долу като през 1890 година. За пръв път в живота си виждах толкова мъже с бради, бакенбарди и причудливи мустаци. През вратичката за перона мина жена. Беше облечена в рокля с буфан ръкави, с поли стигащи до върха на високите и обувки, на които имаше копчета. Зад нея на

коловоза мярнах и локомотива – малък и старомоден, с комин като фуния. Тогава започнах да проумявам какво е станало.

За да се уверя, отидох до вестникарчето и хвърлих поглед върху броевете на вестника, струпани накуп в краката му. Беше вестник „Свят“, а „Свят“ не е излизал от години. В уводната статия пишеше нещо за президента Кливланд. По-късно открих тази страница в архива на Обществената библиотека. Беше от 11 юни 1894 година.

Обърнах се към билетните каси, където знаех (защото бяха на третото равнище на Гранд Централ), че мога да купя билети за мен и за Луиза до което и да е място в Съединените щати но през 1894 година. Посках два билета го Гейлсбърг, щата Илиной.

Ходили ли сте някога там? Гейлсбърг все още е едно чудесно градче с големи стари дървени къщи, просторни морави и огромни дървета, чиито клони се сплитат над главата ти и образуван зелен покрив. А през 1894 година летните вечери са били два пъти по-дълги и хората са седели на моравите пред къщите си – мъжете пушили пури и тихо разговаряли, жените се разхождали с ветрила от палмови листа, а навсякъде край тях хвъркали светулки. Един мирен свят. Исках да се върна там, където има още двайсет години до Първата Световна Война, а Втората Световна Война е след още четирийсет година в бъдещето... Исках да купя два билета до Гейлсбърг.

Чиновникът пресметна стойността на билетите. Хвърли поглед към модната лента на шапката ми, но пресметна билетите. Парите ми стигаха да платя за отиване, но не и за връщане. Когато обаче преброих онава, с което разполагах, и вдигнах очи, видях, че чиновникът ме гледа втръчено. Кимна към банкнотите.

– Това не са пари, господине – рече той – Ако сте решили да ме изиграете, няма да стигнете много далече – И той крадешком погледна към чекмеджето, където събираше сумите от продадените билети. Естествено той приемаше само тогавашните пари – стари банкноти с два пъти по-малки размери от банкнотите, които използваме сега, и съвсем различни на вид. Обърнах се и побързах да си отида. Нищо хубаво няма в затвора дори през 1894 година.

Толкова. Върнах се на вероятно по същия път, по който бях дошъл. На следващия ден по време на обедната почивка изтеглих триста долара от банката (почти всичките ни спестявания), и купих излезли от обращение пари (тъкмо това разтревожи приятеля ми психиатър). Стари пари могат да се купят от почти всеки нумизмат, но се заплащат с надценка. За моите триста долара купих банкноти на стойност по-малко от двеста

долара, но ми беше все едно: през 1894 година дузина яйца са стрували тринайсет цента.

Само че никога вече не открих коридора, който води до третото равнище на гара Гранд Централ, въпреки че често го търсех.

Когато разказах всичко това на Луиза, тя много се обезпокои и ме помоли да не търся повече третото равнище и след време аз престанах да го търся. Върнах се към марките си. Сега обаче и двамата с Луиза започнахме да търсим коридора. Ходим в Гранд Централ в края на всяка седмица, защото вече имаме доказателство, че третото равнище все още е там. Приятелят ми Сам Уайнър изчезна! Никой не знае къде може да е, но аз си имах едно наум, понеже Сам е градско момче, а пък аз му разпращах за Гейлсбърг (там съм завършил гимназия), и той винаги казваше, че много харесвал градчето по разказите ми. И наистина Сам е в Гейлсбърг. През 1894 година.

Така е защото една вечер, като се занимавах с колекцията си, открих... Чакайте, знаете ли какво е покритие от първия ден? Когато се отпечата нова марка, колекционерите си купуват от нея и използват от тези марки, за да изпратят пликове с тях до себе си още в първия ден. Щемпелът върху марката показва, че датата е същата. Пликът се нарича покритие от първия ден. Такива пликове не се отварят. Вътре се слага просто един празен лист.

Въпросната вечер, като разглеждах пликите с щемпели от първия ден, попаднах на един плик, който не трябваше да се намира там, но все пак беше там. Беше там, защото е бил изпратен до дядо ми в дома му в Гейлсбърг – този адрес имаше на плика. И е стоял в колекцията от 18 юни 1894 година – личеше си по щемпела, но въпреки това аз не си го спомнях. Марката беше от шест цента, убито кафява на цвят, с портрет на президента Гарфийлд. Естествено, когато дядо е получил плика, веднага го е сложил в колекцията си и пликът стоял там, докато аз не го извадих и не го отворих.

Листът вътре не беше празен, а гласеше следното:

Улица „Уилард“ №941
Гейлсбърг, Илиной
18 юли 1894 г.

Чарли,

Отначало ми се искаше да си прав. След това започнах да вярвам, че си прав. Чарли, всичко се оказа истина! Аз открих

третото равнище! Тук съм вече от две седмици и точно в този миг надолу по улицата в къщата на семейство Далис някой свири на пиано. Всички са излезли на предната веранда и пеят „Изпращам Нели до дома“. Поканиха ме на лимонада. Върни се тук, Чарли, елате с Луиза. Продължавай да търсиш, докато не намериш третото равнище. Струва си, повярвай ми.

И подпис:

Сам.

В нумизматичния магазин, където ходя, разбрах, че Сам е купил стари пари на стойност 800 долара. Това положително ще му стигне, за да се заеме с малко търговия: да доставя сено, фураж и зърно – винаги е казвал, че тъкмо с това иска да се занимава, защото там и дума не може да става за старата му работа. Та това е Гейлсбърг, щата Илиной, 1894 година. Какво работеше Сам ли? Как какво? Сам беше моят психиатър.

КРАЙ

© 1950 Джак Фини
© 1988 Огняна Иванова, превод от английски

Jack Finney
The Third Level, 1950

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

Складът на световете. Американски фантастични разкази
Първо издание
Библиотека „Фантастика“, № 53

Съставител и преводач ОГНЯНА ИВАНОВА, 1988
Редактор АСЕН МИЛЧЕВ
Художник ВЕНЕЛИН ВЪЛКАНОВ, 1988
Библиотечно оформление ВАСИЛ МИЛОВСКИ
Художествен редактор БОРИС БРАНКОВ
Технически редактор СПАС СПАСОВ
Коректор МАЯ ХАЛАЧЕВА

Индекс 11/95376/6287-12-88

Американска. Дадена за печат м. XI.1987 г. Подписана за печат м. XII.1987 г. Излязла от печат м. III.1988 г. Формат 32/70/100, Изд. Коли 17,50. Печатни коли 27. УИК 18,49. Цена 2,82 лева.

Държавно издателство „Отечество“. Пл. „Славейков“ № 1, София
Държавна печатница „Георги Димитров“, бул. „Ленин“ № 117, София
с/о Jusautor, Sofia

Преводът е направен по: The Penguin Science Fiction Omnibus (1973); The Golden Apples of the Sun (1970); Short Science Fiction Tales (1963); Tiger by Tail, David MacKAY (1951); The Worlds of Clifford Simak (1953).

Предговор: Въведение, Айзък АЗИМОВ (Из предговорът към „Петдесет научнофантастични разказа“, изд. „Колиър-Макмилън“, Ню Йорк, 1962) – с.5–8;
Послеслов: Няколко думи за сборника и авторите – О.И [Огняна ИВАНОВА] – с.426–430.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/417>]